

ergoterapeutene

Helse- og omsorgsdepartementet

Dato: 15.10.2015

Arkiv: 2.5

Journal: 179/15

Høringssvar fra Norsk Ergoterapeutforbund

Rett til opphold i sykehjem eller tilsvarende bolig særskilt tilrettelagt for heldøgns tjenester – kriterier og venteliste

Rett til sykehjemsplass er ikke en ukomplisert rettighet. Den innebærer både faglige og etiske dilemmaer som ikke kommer så godt fram i denne juridiske vurderingen. Det er viktig at dette blir problematisert ved utarbeidelse av kriterier både lokalt i første runde og nasjonalt senere.

Nasjonale tildelingskriterier

Norsk Ergoterapeutforbund mener det er en gjennomgående svakhet ved meldingen at en vurdering av rehabiliteringspotensiale, velferdsteknologi og annen tilretteleggingsmuligheter i eget hjem ikke tydeliggjøres som et alternativ til plass i sykehjem eller omsorgsbolig. Dette inngår heller ikke som et ledd i en helhetsvurdering under vurderingskriteriene (kap. 4.3). Rehabilitering, velferdsteknologi og tilrettelegging kan gi bedre funksjon og økt trygghet, og dermed utsette eller redusere behovet for døgnplass. Effekten av slike tiltak er ikke alltid godt kjent for hverken fastleger, omsorgstjenestene eller brukere og deres pårørende.

«Helse- og sosialpersonell må lære å stille spørsmålet: Trenger denne brukeren habilitering eller rehabilitering? Spørsmålet må stilles ved utskrivning fra sykehus, ved konsultasjoner hos fastlegen, ved sykemelding og ved alle situasjoner der helse- og omsorgstjenesten møter brukere som har redusert funksjons- og mestringsevne. (St. Meld 26, 2014-2015, Primærhelsetjenestemeldingen). Dette spørsmålet bør også være aktuelt ved tildeling av heldøgns omsorgsplass for alle brukergrupper.

Danmark har innført i lovs form fra 1.1.15 (Lov om sosial service §83) at kommunen skal tilby et kortere og tidsavgrenset rehabiliteringsforløp og deretter vurdere hjelpebehov. Det bør også vurderes i Norge ved endringen av lov om kommunale helse og omsorgstjenester for å tydeliggjøre krav om vurdering av rehabiliteringsmuligheter før andre tiltak iverksettes.

Norsk Ergoterapeutforbund mener at om vurdering av rehabiliteringspotensiale, muligheter for bruk av velferdsteknologi, hjelpemidler og tilrettelegging i hjemmet ikke vil inngå i lovteksten må det inngå i forskriftene om både nasjonale og kommunale kriteriene for vurdering av søknad om plass i omsorgsbolig eller sykehjemsplass. Kommunene må også sørge for rutiner for å gjennomføre opplysnings-, informasjons- og veiledningsplikten til søkerne.

Brukermedvirkning

Flytting til heldøgns omsorgsbolig kan for mange innebære flere flyttinger mellom institusjoner. Dette må unngås og brukerens ønsker om oppholdssted bør tillegges stor vekt.

Det kan oppleves som stor forskjell på å få tildelt heldøgns omsorgsbolig og en sykehjemsplass. Omsorgsboliger skal være brukerens egen bolig hvor man tildeles omsorgstjenester, mens langtidsplass i sykehjem er en institusjonsplass. Dette kan være viktig for livskvaliteten for den enkelte brukeren og brukerens ønsker må stor vekt vektlegges til ved tildeling av langtidsplass.

I noen tilfeller er det pårørende og ikke søkeren som føler størst utrygghet og behov for heldøgns omsorgsplass. Det kan være et dilemma å vurdere brukerens ønske opp mot pårørendes ønsker eller behov. I kriterier for vurdering må dette avklares og balanseres.

Venteliste

Oversikt over de som skal tildeles plass, men ikke får det umiddelbart er viktig for planlegging av kapasitet på de ulike områdene. For den enkelte søker kan det imidlertid oppleves som uforutsigbart, utrygt og belastende om man får bekreftet et behov uten å vite når vedtaket blir en realitet. Det gir vanskelig klagegrunnlag om tidsperspektivet ikke er stadfestet. Derfor bør det være en tidsbegrensning for hvor lenge man kan stå på ventelisten med klageadgang til fylkesmannen.

For at en slik liste skal danne grunnlag for prioritering av plass bør det dokumenteres at andre tjenester er prøvd eller ikke vil fungere. Det må også være rutiner for jevnlig evaluering av funksjonsnivå for de som står på listen. Imidlertid savnes noen vurderinger eller retningslinjer for hvor lenge man kan stå på en slik liste uten at vedtaket blir realisert.

Norsk Ergoterapeutforbund støtter forslaget til en tydeliggjøring av retten til heldøgn omsorgsplass i lov om pasient- og brukerrettigheter og lov om kommunale helse- og omsorgstjenester, men ber om at vårt innspill blir tatt med i utarbeidelse av lovene og forskriftene.

Med vennlig hilsen

Nils Erik Ness
Forbundsleder

Mette Kolsrud
Seniorrådgiver

